

Internationella teaterinstitutet ITI

Världsorganisationen för scenkonst

Budskap för världsteaterdagen 27.3.2026

Budskapets författare: Willem DAFOE, USA

Skådespelare, scenkonstnär

Originalspråk engelska, översättning Teaterinfo Finland TINFO

Budskap för världsteaterdagen 2026 av Willem DAFOE

Jag är skådespelare, främst känd genom film. Ändå finns mina rötter djupt i teatern. Jag var medlem i The Wooster Group från 1977 till 2003. Gruppen skapade och framförde originalverk på The Performing Garage i New York och turnerade runt om i världen. Jag har också arbetat med Richard Foreman, Robert Wilson och Romeo Castellucci. Nu är jag konstnärlig ledare för teaterbiennalen i Venedig. Den här utnämningen, händelserna i världen och min önskan att återvända till scenarbetet har starkt präglat min övertygelse om teaterns unika positiva kraft och betydelse.

I början av min tid med The Wooster Group, den New York-baserade teatergruppen, hade vi ofta bara en handfull åskare i salongen. Vi hade en regel som innebar att vi kunde välja att ställa in föreställningen om det fanns fler medverkande på scenen än personer i publiken. Men det gjorde vi aldrig. Många på teatern saknade en formell scenkonstutbildning och kom från olika discipliner för att skapa teater – så "the show must go on" var egentligen inte vårt ledord. Ändå kände vi en skyldighet att fullfölja vårt möte med publiken.

Vi repeterade också ofta på dagarna och visade materialet på kvällen som ett pågående arbete. Ibland arbetade vi i årtal med en föreställning, samtidigt som vi försörjde oss genom att turnera med äldre produktioner. Att arbeta i flera år med ett stycke blev ofta långtråkigt för mig, och repetitionerna kändes stundtals provande. Men visningarna av halvfärdigt material var alltid spännande – även om den fåtaliga publiken ibland kunde kännas som en svidande dom över det lilla intresse som fanns för vårt arbete. Det fick mig att inse att oavsett publikens storlek ger den – som vittne – teatern dess mening och liv.

Som skylten i spelhallen säger: "DU MÅSTE VARA PÅ PLATS FÖR ATT VINNA". Den delade upplevelsen i realtid av en skapande handling, som kan vara strukturerad och utformad men alltid skiftar, är utan tvekan teaterns självklara styrka. Socialt och politiskt har teatern aldrig varit så viktig och livsnödvändig för vår förståelse av oss själva och världen som den är nu.

Elefanten i rummet är de nya teknologierna och de sociala nätverken, som lovar kontakt men tycks ha splittrat och isolerat människor från varandra. Jag använder min dator dagligen, men jag använder inte sociala medier. Jag har ändå googlat mig själv som skådespelare och också konsulterat AI för information. Men man måste vara blind för att inte inse att mänsklig kontakt riskerar att ersättas av relationer med apparater.

Viss teknik kan tjäna oss väl, men problemet med att inte veta vem som befinner sig i andra änden av kommunikationscirkeln är djupt rotat och bidrar till en kris kring sanning och verklighet. Internet kan väcka frågor, men fångar sällan den känsla av förundran som teatern skapar – en förundran grundad i uppmärksamhet, engagemang och en spontan gemenskap bland dem som är närvarande i en cirkel av handling och gensvar.

Som skådespelare och scenkonstnär tror jag på teaterns kraft. I en värld som tycks bli allt mer splittrad, kontrollerande och våldsamt är vår utmaning som scenkonstnärer att undvika att teatern korrumpas till enbart kommersiell verksamhet ägnad åt distraherande underhållning, eller till en torr institutionell bevarare av traditioner. I stället måste vi stärka dess förmåga att förena människor, samhällen och kulturer – och framför allt att ifrågasätta vart vi är på väg.

Stor teater handlar om att utmana vårt sätt att tänka och uppmuntra oss att föreställa oss det vi strävar efter.

Vi är sociala varelser och biologiskt skapade för att engagera oss i världen. Varje sinnesorgan är en port till detta möte, och genom mötet får vi en tydligare bild av vilka vi är. Genom berättande, estetik, språk, rörelse och scenografi – teatern som en total konstform – kan vi se vad som var, vad som är och vad vår värld skulle kunna bli.

Willem Dafoe

Willem Dafoe, konstnärlig ledare för teateravdelningen vid La Biennale di Venezia, var en av grundarna av The Wooster Group. Med bas på The Performing Garage i New York (1977–2004) utvecklade de en särpräglad inriktning inom avantgardistisk teater.

Därefter fortsatte han att samarbeta med Bob Wilson, Marina Abramović, Richard Foreman och Romeo Castellucci. I början av 1980-talet började Dafoe även arbeta med film och har sedan dess vunnit internationellt erkännande för sin mångsidighet inom både oberoende och kommersiell film.

Han har nominerats till en Oscar fyra gånger och tilldelades Coppa Volpi för bästa manliga skådespelare vid filmfestivalen i Venedig 2018. Hans engagemang för teatern fortsätter att präglade hans konstnärliga vision och hans arbete som skådespelare.

